סִפְרִיַּית נֵץ סְגֻלָּה

מסורת של סיפורי לילה טוב

נוצות ברוח

כתב: שלמה אבס | איור: זהר טל-ענבר

הצעות למורים

מורים יקרים,

למילים שלנו כוח להשפיע על המציאות ועל אנשים הקרובים לנו. המעשייה החסידית "נוצות ברוח" מדגימה כיצד המילים שיוצאות מן הפה מתפזרות כמו נוצות ברוח. קשה "לתפוס" אותן ולדעת לאן יגיעו, ומי ישמע אותן.

הסיפור מתאים במיוחד לתלמידי בית-ספר. לא פעם במהלך יום הלימודים אנו עדים למצבים בהם ילדים מדברים מאחורי הגב של חבר, מקניטים או מעליבים את הזולת או "זורקים לאוויר" דבר ששמעו – גם אם השמועה אינה מבוססת עובדתית, גם אם היא עלולה לגרום להשפלה או עלבון.

אנחנו מקווים שקריאה משותפת של הסיפור ועיסוק ושיח אודות כוחן של מילים יסייעו לכם בהתמודדות כיתתית עם המצבים הללו.

קריאה נעימה!

"מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים, אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב. נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע, וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה"

(תהילים ל"ד)

כל אחד רגיש לדברים שאומרים עליו. לפעמים אנשים מדברים זה על זה בלי לחשוב מה יחוש האדם שבו מדובר. "נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה" מזכיר לנו את הכוח של מילים ומדגיש שהחיים טובים יותר כששומרים על הלשון. הפסוק מסתיים בהמלצה חיובית ***"סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב, בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ".***

הסיפור החסידי – שיעור לחיים

"נוצות ברוח" הוא מעשייה חסידית המוכרת בגרסאות שונות. העולם החסידי מייחס משמעות רבה לסיפורים ולמעשיות, שדרכם מועברים הן ההשקפה החסידית והן מסרים ערכיים וחינוכיים. חשיבות הסיפור בעולם החסידי מבוססת על ההנחה שבאמצעות הסיפור האדם יכול לתקן את עצמו ואת העולם.

בדרך כלל סיפר הרבי לחסידיו סיפורים ומשלים, שנועדו לגרום להם לחשוב על החיים מנקודת מבט אחרת. בסיפור שלפנינו ניתן ללמוד שלמילים יש כוח רב, ומה שכבר נאמר קשה מאוד לבטל.

רעיונות לשילוב בכיתה

- "נוצות ברוח" הוא סיפור ישן שעובר מדור לדור. אפשר לבקש מהילדים לקרוא את הסיפור עם הורים ולשאול אם גם הוריהם הכירו את המעשייה. ניתן להזמין מהמשפחות סיפורים שעוברים אצלם מדור לדור, לחפש בספרייה אוספים של אגדות-עם או סיפורים חסידיים ולערוך בכיתה תערוכה של סיפורי-עם או מעשיות חסידיות.

המשך בעמוד הבא

- מילים שעוברות "מפה לאוזן" יכולות להישמע אחרת ממה שנאמרו. המשחק "טלפון שבור" מדגים זאת בצורה מצחיקה: יושבים במעגל, הראשון לוחש באוזנו של השני מילה. השני לוחש אותה לשלישי. המשתתף האחרון אומר בקול את המילה שהגיעה אליו. האם זו המילה שלחש המשתתף הראשון?

- האישה בסיפור גילתה שלא פשוט לתקן את מעשיה ו"לאסוף את המילים". תוכלו לשוחח עם הילדים: למה לדעתם האישה ריכלה והפיצה שמועות על אנשי העיירה? אפשר לשוחח בקבוצות קטנות ולשאול: האם קרה לכם פעם שהצטערתם על משהו שאמרתם, אפילו בצחוק? תוכלו לשוחח על מקרים כאלה, ומה עשיתם בעקבותיהם.

- מה בין נוצות למילים? תוכלו לשאול את הילדים: מה דעתם על ההצעה יוצאת הדופן של הרב, אשר מועברת ללא הטפת מוסר ישירה? האם אתם מכירים שיעורי חיים נוספים שמועברים ביצירתיות ובחיוך? מתי אתם, כמורים, נעזרים ביצירתיות או בחוש הומור ע"מ להעביר מסרים חינוכיים-ערכיים לתלמידים?

- לפסוק "נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה" יש מנגינה נפלאה שהלחין ברוך חייט. אפשר להשמיע את המנגינה וללשיר אותה יחד.

- שלמה אבס כתב וליקט סיפורים רבים. אפשר לבקש מהילדים לחפש ספרים נוספים מפרי עטו בבית, בספריית בית הספר או בספרייה המקומית, ולהביא אותם לתצוגה בכיתה.

אנו מאחלים לכם קריאה מהנה ושיחה נעימה!